

TRIBUNAL INDUSTRIJALI

DECIZIONI NUMRU 2913

Kaz Numru 3152/GV

Fil-Kwistjoni tax-Xoghol

bejn

**Saviour Busuttil (Karta tal-Identita':
156390M)**

u

Calypso Manufacturing Ltd (C-7677)

dwar tkeccija mill-impjeg allegata li hi ngusta

Chairman: Dr. Geoffrey Vella B.A. LL.D

Illum it-Tlieta 23 ta' Mejju, 2023

Introduzzjoni

Dan il-kaz gie riferut lit-Tribunal Industrijali, kif diversament ippresedut, permezz ta' Rikors intavolat fid-29 t'Awwissu 2013 u ricveut mit-Tribunal Industrijali fit-3 ta' Settembru 2013 fir-Registru Superjuri mill-avukat Dottor Robert Gauci Maistre ghan-nom tar-rikorrent, Saviour Busuttil.

Illi f'dan ir-rikors ir-rikorrent qiegħed jitlob lil dan it-Tribunal sabiex jiddikjara li t-terminazzjoni tiegħu mill-impjeg da parti tas-socjeta` ntimata kienet mingħajr ebda raguni valida fil-ligi. In oltre, r-rikorrent talab ukoll lil dan it-Tribunal sabiex jillikwda d-danni kif sofferti mill-istess rikorrent bhala konsegwenza tal-agir avvbusiv tas-socjeta` ntimata, u kif ukoll li jikkundanna lill-istess socjeta` ntimata sabiex thallas lir-rikorrent is-somma hekk likwidata flimkien ma' dak kollu li hu dovut lir-rikorrent skont il-ligi nkluzi, *inter alia*, n-notice money, l-overtime, l-leave, l-pagi u kif ukoll il-bonuses relattivi.

Illi mill-banda l-ohra s-socjeta` ntimata, Calypso Manufacturing Ltd (C-7677) intavolat ir-risposta tagħha fil-25 ta' Settembru 2013, mill-konsulent legali tagħha ta' dakinhar, Dottor Ian Spiteri Bailey, u llum Onorevoli Mhallel, fejn sostniet li t-talbiet tar-rikorrent kienu nfondati fil-fatt u fid-dritt, li għar-ragunijiet espressi u dikjarati fid-Dikjarazzjoni tal-Kaz tal-istess socjeta` ntimata, tikkontendi li r-rikorrent kien abbanduna l-post tax-xogħol meta kien debitament mwissi u konsegwentement kellha raguni valida fil-ligi biex tittermina l-impjeg tar-rikorrent. In oltre,

ssostni s-socjeta` ntimata fir-risposta taghha, li r-rikorrent kien mitlub sabiex jirraporta ghax-xoghol b'ittra legali illi ma thalli ebda ncertezza u ekwivoci, nonostante dan, ghazel li ma jirraportax ghax-xoghol, kasegwentment legittima hi d-decizjoni tal-principal li jitermina l-impjeg.

Ir-rikorrent, Saviour Busuttil, f'din il-kwistjoni tax-xoghol kien rapprezentat, mill-avukat, Dottor Robert Gauci Maistre, mentri s-socjeta` ntimata, Calypso Manufacturing Ltd, kienet rapprezentata, fil-bidu ta' din il-kwistjoni ta' xoghol, kif gia sar accenn mill-avukat, u llum l-Onorevoli Mhallef, Dottor Ian Spiteri Bailey, u sussegwentement mill-avukati Dottressa Roselyn Borg u Dottor Patrick Farrugia.

Fatti fil-Qosor ta' din il-Kwistjoni ta' Xoghol

Illi fis-seduta tas-7 t'Ottubru 2013, ir-rapprezentant legali tar-rikorrent iddikjara li l-kontenut tar-rikors promotur intavolat fid-29 t'Awwissu 2013 ghandu jittiehed bhala dikjarazzjoni tal-kaz tal-istess rikorrent.

Is-socjeta` ntimata, fid-Dikjarazzjoni tal-Kaz taghha, permezz tad-direttur taghha, Louis Aquilina, ssostni li r-rikorrent kien gie mpjegat magghom fit-3 t'Ottubru 2011, permezz ta' kuntratt ta' mpjeg. Il-kuntratt ta' mpjeg ghalkemm ma kienx jistipula li kien ghal sena, fil-fatt kien ghal sena u dan stante li sena wara, ossia fit-2 t'Ottubru 2012, kien gie ffirmat kuntratt iehor identiku ghal sena.

Louis Aquilina fid-dikjarazzjoni tal-kaz jghid li r-rikorrent ma kienx haddiem hazin, izda kellu temperament ftit gholi u kultant kellu komportament ftit difficili, u li ma kienx jikkopera. Fis-6 ta' Mejju 2013, wara li kien dahal mis-*sick leave*, r-rikorrent kien applika sabiex jiehu l-leave fix-xahar ta' Lulju.

Aquilina jispjega li fix-xhur tas-sajf il-kumpanija taghhom tkun impenjata hafna peress li x-xoghol taghhom hu relatat ma' tined u umbrellel. Louis Aquilina jkompli jispjega, fid-Dikjarazzjoni tal-Kaz, li hu kien ipprova jkellew lir-rikorrent bil-kelma t-tajba meta rah jinsisti biex jiehu dan il-leave, u spjegalu li skont il-kuntratt minn April sa Awwissu l-leave kien ikun wieqaf (*stop leave*). Dan jittiehed jekk ikun hemm il-htiega bil-qbil mall-managment sabiex jittiehed il-leave f'dan il-perjodu. In oltre, Louis Aquilina jichad li hu kellu xi reazzjoni sproporzjonta, jew irritabbli, u kif ukoll cahad li kellew hazin lir-rikorrent, jew ghaffeg il-karta tal-leave u waddabha lejn ir-rikorrent. Meta ra li hu ma kienx se japprova l-leave, jghid Louis Aquilina, r-rikorrent infexx jidghi jghajjat, jissupervja, u jgholli lehn.

Ir-rikorrent kien telaq il-barra mill-ufficcju u kien irritorna sabiex jiehu l-paga tieghu. Louis Aquilina jishaq fid-dikjarazzjoni tal-kaz li hu f'dan il-mument kienu ftehm li r-rikorrent kien qiegheh jirrienza mill-impjeg. Kien ghalhekk li kien irregistra t-tmiem tal-impjeg tar-rikorrent mall-ETC, u dan kif kienet maghrufa din l-entita` f'dak il-perjodu li gara dan kollu. Kien ghalhekk li

kienu ddikjaraw li r-rikorren kien irrizenja (*resigned*) mall-ETC. Is-Sur Aquilina jghid li r-rikorren kien irrifjuta li jiffirma l-formula ta' terminazzjoni mill-impjeg (*Termination Form*) tal-ETC. Louis Aquilina jsostni li huma kienu fidili mall-fatti hekk kif graw.

Meta kien irritorna fl-ufficcju r-rikorren, jispjega Louis Aquilina, kien hemm prezenti martu li rat kollox, u li r-rikorren kien dar fuqha u stedinha tohrog barra ghall-glied, u li beda jghid li ma kienx jibza' minnhom. Dan kollu sar quddiem u fil-prezenza ta' mpjegati ohra tas-socjeta` ntimata, li kineu qeghdin barra l-ufficcju.

Ir-rikorren kien baghat ittra, tramite l-konsulent legali tieghu, li permezz taghha kien infurmahom li hu qatt ma kellu ntenzjoni li jirrizenja mill-impjeg. Di piu', l-ittra kienet tghid li t-terminazzjoni tal-impjeg tar-rikorren kienet ikkunsidrata bhala wahda ngusta fil-ligi.

Min-naha taghhom, isostni s-Sur Aquilina fid-Dikjarazzjoni tal-Kaz tas-socjeta` ntimata, kienu rrispondew ghal din l-ittra tar-rikorren u kienu talbuh jispjega ezatt x'gara u nghata Severe Final Warning ghal dak li ghamel. Kienu rtiraw it-*Termination Form* u ntabab sabiex jirritorna ghax-xoghol it-Tnejn, it-13 ta' Mejju 2013.

Ir-rikorren kien mar flimkien ma' missieru fl-10 ta' Mejju 2013, l-ufficcju tas-Sur Aquilina u kien gie nfurmat li kien se jircievi ittra sabiex jirritorna ghax-xoghol fit-13 ta' Mejju 2013. Missier ir-rikorren kien informa lis-Sur Aquilina li dan ma setax jidhol fit-13 ta' Mejju u ghalhekk wara li s-Sur Aquilina kien ha parir legali, kien talbu sabiex jidhol l-ghada t-Tlieta, 14 ta' Mejju 2013.

Id-dikjarazzjoni tal-kaz tas-socejta` ntimata tkompli billi s-Sur Aquilina jispjega li missier ir-rikorren kien qallu li l-ewwel riedu jirrangaw l-affarijiet. Louis Aquilina kien wiegeb lil missier ir-rikorren li ma kienx hemm x'tiranga, li issa kien se jircievi l-ittra u wara jkompli bix-xoghol tieghu. Ir-rikorren u missieru kienu telqu 'l barra u missier ir-rikorren, jghid Louis Aquilina, nstema' jghid li "*Aghar minnhom issib u ahjar minnhom issib ukoll*"¹.

Louis Aquilina jsostni li l-ghada, s-Sibt 11 ta' Mejju 2013, kien ircieva telefonata minghand missier ir-rikorren fejn rega' qallu li jekk ibnu kien se jidhol lura ghax-xoghol kienux se jirrangaw l-affarijiet. Aquilina wiegbu li ma kienx hemm x'tiranga, jidhol it-Tlieta 14 ta' Mejju 2013 u l-hajja tkompli, u li ibnu kellu l-eta` tieghu u seta' jkellmu hu.

Ir-rikorren ma kienx irraporta ghax-xoghol fl-14 ta' Mejju 2013 u ghalhekk meta kien ghadda l-hin u r-rikorren ma kienx tfacca ghax-xoghol, huma ma kellhom ebda alternattiva ohra hlief li jitterminaw l-impjeg tar-rikorren, u dan talli kien abbanduna l-impjeg tieghu.

Louis Aquilina jaghlaq id-dikjarazzjoni tal-kaz tieghu billi jghid li huma kienu baghtu ittra tal-10 ta' Mejju lill-ETC, kif kienet maghrufa fil-perjodu li gara dan kollu, illum *Jobs Plus*, u dan peress li giet ikkancellata l-formula ta' terminazzjoni tas-6 ta' Mejju 2013. Huma kienu baghtu formula ohra ta' terminazzjoni fil-15 ta' Mejju 2013 u sabiex jirregistraw skont il-ligi t-terminazzjoni tar-

¹ Dikjarazzjoni tal-Kaz tas-socjeta` ntimata Calypso Manufacturing Ltd, rapprezentata minn Louis Aquilina.

rikorren fuq abbandun tax-xoghol. In oltre, r-rikorren kien ukoll ircieva ittra tat-terminazzjoni u li kellu ukoll il-hlas lilu dovut².

Konsiderazzjoniet tat-Tribunal Industrijali

Din il-kwistjoni ta' xoghol odjerna tikkoncerna sitwazzjoni fejn ir-rikorren, Saviour Busuttil, qiegħed jallega li s-socjeta` ntimata, Calypso Manufacturing Ltd (C-7677) itterminat l-impjeg tieghu allegatament b'mod ingust.

Illi kif gie rilevat fir-rikors promotur tieghu, r-rikorren, li kien impjegat bhala *labourer* mas-socjeta` ntimata, fuq kuntratt definit għal perjodu ta' sena, u sussegwentement il-partijiet qablu li kien indefinit, qiegħed jitlob lil dan it-Tribunal sabiex jillikwida d-danni sofferti mill-istess rikorren konsegwenza tal-agir abbusiv tas-socjeta` ntimata, u kif ukoll li l-istess socjeta` ntimata thallas lir-rikorren is-somma hekk likwidata flimkien ma' dak kollu dovut lilu skont il-ligi, nkluz *inter alia*, *n-notice money*, *l-overtime*, *l-leave*, *l-pagi* u *l-bonuses* relattivi.

Mill-banda l-oħra kif ġia sar accenn aktar 'l fuq, fid-dikjarazzjoni tal-kaz tagħha, s-socjeta` ntimata sostniet li kien l-istess rikorren li kien abbanduna l-impjeg tieghu, u dan wara li l-istess socjeta` ntimata kienet reggħet tat l-opportunita` lir-rikorren li jirritorna għax-xogħol fl-14 ta' Mejju 2013. Kien ir-rikorren li fil-gurmata msemmija ma kienx irraporta għax-xogħol, u għalhekk is-socjeta` ntimata kienet itterminat l-impjeg tieghu a bazi li kien abbanduna l-impjeg tieghu.

Il-probelma li kienet inqalghet bejn il-partijiet kontendenti f'din il-kwistjoni ta' xogħol kienet minhabba l-fatt li r-rikorren kien ried jiehu xi leave fix-xahar ta' Lulju, u li s-socjeta` ntimata kienet irrifjutat. Kif xehed Louis Aquilina fis-seduta tas-27 t'Ottubru 2014, l-impjegati kienu jafu li fix-xhur tas-sajf kienu *stop leave*, dan kienu jafuh għax kien stipulat fil-kuntratt tal-impjeg li kienu ffirmaw huma stess għalih. Fil-kuntratt ta' mpjeg kien hemm klawsola li kienet tghid li l-leave "*all leave shall be applied for and agreed previously with the Management such leave shall not be reasonably withheld*"³.

Kien hawnhekk li r-rikorren, meta ra li dan il-leave ma kienx se jigi approvat, li għazel li jitlaq 'il barra. Il-komportament tar-rikorren, kif xehdet mart Louis Aquilina fl-istess seduta, Luciana Aquilina, ma kien xejn dinjituz. Din ix-xhud ikkonfermat dak li kien hemm riportat fid-dikjarazzjoni tal-kaz, ossia li r-rikorren kien ingħata opportunita` oħra u li giet irtirta l-ewwel formula ta' terminazzjoni tar-rikorren, u li r-rikorren kellu jerga' jidhol għax-xogħol, xi haga li ma kienx għamel. Kellu jidhol fit-13 ta' Mejju 2013, dakinhar ma setax u kienu ppermettewlu li jidhol fl-14 ta' Mejju 2013. Ir-rikorren xorta ma kienx irraporta għax-xogħol f'din id-data.

² Dikjarazzjoni tal-Kaz tas-socjeta` ntimata Calypso Manufacturing Ltd, rappreżentata minn Louis Aquilina.

³ Seduta tas-27 ta' Ottubru 2014, xiehda ta' Louis Aquilina, pagna 6 tat-traskrizzjoni.

Din ix-xhud tghid li kienu baghatulu cekk a saldu ta' dak li kellu jiehu, ossia l-hlas *pro rata* tal-bonus ta' Marzu u Dicembru, u kif ukoll tal-leave mhux utilizzat. Ir-rikorrent, permezz ta' affidavit, ta l-verzjoni tieghu, u li totalment opposta ghal dik li taw Louis Aquilina u martu, Luciana Aquilina. Ir-rikorrent beda biex qal li hu kien beda jahdem mas-socjeta` ntimata fit-2 t'Ottubru 2012, b'kuntratt indefinit. Dwar l-incident li kien ngala' bejnu u bejn Louis Aquilina, r-rikorrent jghid, li fis-7 ta' Mejju 2013 kien mar fl-ufficcju ta' Louis Aquilina fejn talbu xi granet ta' leave ghax-xahar ta' Lulju.

Ir-rikorrent isostni li Louis Aquilina kellu reazzjoni sproporzjonata u beda jkellmu hazin, u addirittura ghaffeg il-karta tal-leave u waddabha lejn id-direzzjoni tar-rikorrent. Dakinhar stess ir-rikorrent jishaq li kien mar ghall-paga u li din id-darba kien hemm il-mara ta' Louis Aquilina, Luciana Aquilina. Din, da parti taghha, jghid ir-rikorrent, riedet li jiffirma l-formula tat-terminazzjoni mill-impjeg li tindika li r-rikorrent kien irrizenja. Ir-rikorrent, fl-affidavit tieghu jsostni li kien qal lil Luciana Aquilina li kien zewgha, Louis Aquilina, li keccieh u li hu ma kellu l-ebda ntenzjoni li jirrizenja⁴.

Ir-rikorrent isostni li Luciana Aquilina qalet li hemm gew kienu huma biss, u cioe` r-rikorrent u zewgha Louis Aquilina, u ghalhekk il-kelma tieghu kontra l-kelma ta' zewgha. Wara dan l-incident, isostni r-rikorrent, kien baghat ittra permezz tal-avukat tieghu, datata 7 ta' Mejju 2013 lis-socjeta` ntimata, fejn kien infurmahom li ma kien hemm ebda raguni valida fil-ligi biex jitkecca, li kien se jipprocedi permezz ta' kawza jekk is-socjeta` ntimata ma kinitx se taghmel tajjeb ghal dan kollu, kien se jipprocedi ulterjorment permezz ta' kawza.

Ir-rikorrent jikkonferma li kien ircieva ittra fl-10 ta' Mejju 2013 mibghuta mir-rapprezentant legali tas-socjeta` ntimata fejn kien mistieden biex jirritorna ghax-xoghol, u dan ghax kien hemm xi malintiz. Ir-rikorrent jghid li dan ma kienx possibbli minhabba l-mod li kien gie trattat. Il-konsulent legali tar-rikorrent kien rega' baghat ittra ohra fit-13 ta' Mejju 2013 lis-socjeta` ntimata, fejn talab li ssir laqgħa qabel ir-rikorrent jirritona ghax-xoghol, u dan bil-ghan li tinstab soluzzjoni. Ir-rikorrent isostni li fil-15 ta' Mejju 2013 kien ircieva ittra fejn gie nfurmat li kien abbanduna l-post tax-xoghol u kien ukoll ircieva cekk fl-ammont ta' €348.64c a saldu ta' dak dovut lilu⁵.

Wara li kien intlaħaq ftehim dwar dan ic-cekk mas-socjeta` ntimata r-rikorrent jghid li kien sarraf dan ic-cekk fl-ammont ta' €348.64c. Ir-rikorrent jagħlaq l-affidavit tieghu billi jishaq li hu kien għall-qalbu fl-impjeg tieghu u li kien saħansitra juza l-ghodda u l-vettura personali tieghu, u li kif ukoll kien jagħmel xogħol li ma kienx parti mix-xogħol tieghu. Wara li r-rikorrent kien rega' bagħat ittra ohra, fit-12 ta' Gunju 2013 tramite l-avukat tieghu sabiex tinstab soluzzjoni, u peress li ma kien ircieva l-ebda risposta għaliha, r-rikorrent fetah din l-odejra kwistjoni ta' xogħol. Dwar dak li xehdu l-intimati, r-rikorrent jishaq li hu vera kien agitat, u li mhux minnu li l-intimat Louis Aquilina kien kalm, u li dan l-incident inqala' minhabba l-mod kif agixxa Louis Aquilina.

⁴ Affidavit tar-rikorrent, Saviour Busuttil, ipprezantat fl-14 ta' Mejju 2018.

⁵ Ibid.

Illi l-istess rikorrent kien xehed in kontro-ezami fis-seduta tad-19 ta' Frar 2021 fejn ikkonferma li dak li kien inqala' kien inqala' meta hu kien talab il-granet tal-leave ghax-xahar ta' Lulju xi xahrejn qabel, ghall-habta ta' Mejju. Ikkonferma wkoll li Louis Aquilina kien irrifjuta li japprova dan il-leave. Ir-rikorrent ikkonferma li kien ircieva ittra sabiex jirritorna ghax-xoghol it-Tnejn ta' wara, izda hu ma kienx dahal ghax-xoghol, u dan ghax skont hu, ma kinitx raguni wara dak kollu li kien inqala⁶.

Ir-rikorrent fil-kontro-ezami jsostni li hu ma kienx dahal lura ghax-xoghol minhabba li Louis Aquilina li qallu biex jaqbad l-affarijiet u jitlaq, u kkonferma li dan kollu sar bil-kliehem.

Fin-nota ta' sottomissjonijiet tas-socjeta` ntimata gie sottomess li r-rikorrent ma ppruvax il-fatt li hu kien gie tterminat. Ghall-kuntrarju kien hu stess li b'idejh stess gab it-terminazzjoni tieghu, u dan meta hu ghazel li ma jirritornax ghax-xoghol wara li s-socjeta` ntimata permezz ta' ittra kienet talbet sabiex jirritorna ghall-impjieg tieghu.

Din il-kwistjoni bdiet meta l-istess rikorrent kien talab li jjeħu xi granet ta' leave fix-xahar ta' Lulju, liema xahar hu wiehed impenjattiv hafna ghas-socjeta` ntimata, u dan minhabba n-natura ta' negozju li tagħmel, liema negozju jinkludi kostruzzjoni ta' tined, *canopies*, *awnings* u li fix-xhur tas-sajf hemm domanda għal dawn l-oggetti.

Fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħha s-socjeta` ntimata ssotni li d-direttur, Louis Aquilina, għar-raguni suriferita kien caħad il-leave tar-rikorrent, u dan wara li kien spjega lir-rikorrent ir-raguni ta' din ic-caħda ta' dan il-leave.

Iz-zewg partijiet taw verzoniet konfligenti dwar dak li gara f'dan l-incident, ossia l-argument jahraq li nqala' bejn ir-rikorrent u Louis Aquilina minhabba l-applikazzjoni tal-leave tar-rikorrent ghax-xahar ta' Lulju. Fl-istess nota s-socjeta` ntimata tishaq li r-rikorrent ma sostniex b'mod konkret l-allegazzjoni tieghu li l-impjieg tieghu gie tterminat, u dan ghax kien hu stess li kkonferma, fil-kontro-ezami tieghu, li qatt ma kien ingħata xejn bil-miktub. Għall-kuntrarju, r-rikorrent kien ircieva ittra mingħand is-socjeta` ntimata biex jirritorna ghax-xoghol, izda hu xorta ghazel li ma jidholx ghax-xoghol.

Is-socjeta` ntimata tirrileva li b'sens ta' rieda tajba kienet hi li talbet lir-rikorrent sabiex jirritorna ghax-xoghol u dan wara l-argument li kien inqala' bejn ir-rikorrent u d-direttur, Louis Aquilina. Kien propju wara li l-istess rikorrent ma kienx irraporta ghax-xoghol, u dan wara li kien mitlub sabiex jidhol lura mis-socjeta` ntimata, li l-istess socjeta` ntimata kellha tirregistra t-terminazzjoni tieghu bhala li abbanduna l-post tax-xoghol. In oltre, l-istess rikorrent ma kienx ikkontesta din il-formula ta' terminazzjoni hekk kif hu rikjest bil-ligi.

⁶ Xieħda in kontro-ezami tar-rikorrent, Savoieur Busuttil pagna 3 tat-traskrizzjoni.

Is-socjeta` ntimata taghlaq in-nota ta' sottomissjonijiet taghha billi ssostni li dan it-Tribunal ma jista' qatt isib htija fis-socjeta` ntimata li tterminat b'mod ingust l-impjieg tar-rikorrent, u ghalhekk tichad it-talbiet tar-rikorrent, u dan kif dedotti fir-rikors promotur⁷.

Mill-banda l-ohra r-rikorrent fin-nota tieghu jshaq li dan it-Tribunal ghandu quddiemu zewg verzjonijiet konfliggenti, fejn r-rikorrent isostni li gie tterminat mill-impjieg tieghu mentri s-socjeta` ntimata qieghda tinsisti li dan, ossia r-rikorrent, l-ewwel irrizenja u sussegwentement abbanduna l-post tax-xoghol. Fin-nota tar-rikorrent hemm raportat li z-zewg diretturi ma kienux konsistenti fil-verzjonijiet li taw quddiem dan it-Tribunal, kemm fl-affidavits tagghom u kif ukoll fil-kontro-ezamijiet tagghom. Ir-rikorrent hawn qieghed jaghmel referenza ghal dak li hemm riportat fid-Dikjarazzjoni tal-intimata, u a kwantu tax-xieghda ta' Louis Aquilina, fejn hemm referenzi li r-rikorrent kien dagha, u fix-xieghda jghid li r-rikorrent ma kienx tkellem hazin, u sussegwentement jghid li r-rikorrent aktar milli dagha kien tkellem baxx, u in kontro-ezami jikkontradixxi lilu nnifsu ghal darba ohra billi jghid li kien dagha fahxi u ikrah.

Dwar il-fatt ta' meta r-rikorrent, kif xehed Louis Aquilina, kien stieden ghall-glied lil martu, Luciana Aquilina, u dan fil-prezenza ta' mpjegati ohra li kienu barra l-ufficcju, dan kien gie kontradett mill-istess Luciana Aquilina li kkonfermat li ma kienx gara hekk. In oltre, s-socjeta` ntimata ma resqet l-ebda xhud, ossia mpjegat, li kien sema' lir-rikorrent jtkellem hazin jew jstieden ghall-glied lil mart Louis Aquilina.

Dwar il-fatt li Louis Aquilina kien rega' lura mid-decizjoni li jkecci lir-rikorrent mill-impjieg, l-istess rikorrent isostni fin-nota tieghu li wara li Louis Aquilina kien ha parir legali, kien iddecieda li jibaghat ittra, tramite l-konsulent legali tieghu, lir-rikorrent sabiex jidhol ghax-xoghol. Dan sar, isostni r-rikorrent, sabiex is-socjeta` ntimata tevita kull kontestazzjoni ghal tkeccija ngusta. Kien propju ghalhekk li fil-formula tat-terminazzjoni mill-impjieg li r-rikorrent tnizzlet bhala *resigned*.

In oltre, fl-istess nota ta' sottomissjonijiet issir referenza ghall-kontradizzjonijiet fix-xieghda ta' Louis Aquilina u martu, Luciana Aquilina. Louis Aquilina jghid li r-rikorrent ma kienx ried jiffirma li rrizenja u wara jghid li ma kienx jiftakar. Mill-banda l-ohra Luciana Aquilina tghid, fix-xieghda taghha, li r-rikorrent beda jghid li kien gie mkecci mill-impjieg.

L-istess Luciana Aquilina tghid ukoll, fid-deposizzjoni taghha, li kienet prezenti fit-tieni fazi u li zewgha kien infurmaha li kellu jmur ir-rikorrent ghall-paga. Hawnhekk, isostni r-rikorrent tohrog il-verita` kollha, fejn fix-xieghda tieghu Louis Aquilina sostna li kien surpriz li r-rikorrent kien mar ghall-paga. Di piu', mart Louis Aquilina, tikkontradixxi lill-istess zewgha, Louis Aquilina, meta tghid li kienu hadu parir legali u ddecidew li jibgahtu ittra lir-rikorrent sabiex "*jerga' jidhol bil-kwiet*"⁸.

Illi minn dak li rrizulta mill-provi akkwiziti f'din il-kwistjoni ta' xoghol, johrog car li hemm verzjonijiet li huma diametrikament opposti, ossia x-xieghda ta' Louis Aquilina u x-xieghda tar-

⁷ Vide nota ta' sottomissjonijiet tas-socjeta` ntimata, Calypso Manufacturing Ltd (C-7677).

⁸ Nota ta' sottomissjonijiet tar-rikorrent, Savoior Busuttill, pagna 3 tan-Nota ta' Sottomissjonijiet.

rikorrent, Saviour Busuttil. F'dawn ic-cirkostanzi t-Tribunal jifli *funditus* id-deposizzjonjiet kollha li saru quddiemu u kif ukoll josserva l-komportament tal-istess xhieda matul id-depozizzjoni taghhom.

Li dan it-Tribunal qiegħed jiehu in konsiderazzjoni hu l-fatt li d-direttur tas-socjeta` ntimata, Louis Aquilina, kien offra lir-rikorrent sabiex jerga' jidhol ghax-xogħol, u r-rikorrent ma accettax din l-offerta. F'dawn it-tip ta' sitwazzjonjiet l-awtur Norman Selwyn isostni:

17.198 The amount of basic award can be reduced in three circumstances

a) If the employer has made an offer to reinstate the employee, so that in all respects he would be treated as if he had not been dismissed, and the employee unreasonably refuses that offer, the employment tribunal may reduce the basic award by an amount it thinks to be just and equitable. (Note that if the offer is made with different terms and conditions, an unreasonable refusal will not justify reducing the basic award, although it may be relevant to reduce the compensation award, because the employee has failed to mitigate his loss.)

b) If the employee's conduct prior to the dismissal (or, where notice was given, before notice of dismissal) was such that it would be just and equitable to reduce (or further reduce) the basic award, the employment tribunal may do so. Normally the conduct in question would have caused or contributed towards the dismissal, but this is not essential so far as the employment tribunal's powers under this section are concerned. Indeed, conduct which only comes to light after the dismissal (which occurred before the dismissal) may be grounds for reducing the basic award, eg if it is subsequently discovered that the employee had set up a rival business during his employment, or had been stealing from his employer. But misconduct during the notice period is not a ground for reducing the basic award, even though it would not be just and equitable to make that award, although it may be grounds for reducing the compensation award.

....

c) If an employee was dismissed for reason of redundancy, and was given a redundancy payment, the amount paid by the employer or awarded by a tribunal is to be deducted from the basic award. Normally, this would extinguish the basic award altogether. But the fact that a redundancy payment was made will not extinguish the basic award if the real reason for the dismissal was not in fact redundancy (*Boorman v. Allmakes Ltd*)⁹.

Illi l-fattispeci tal-kwistjoni ta' xogħol odjerna tirrispekkja similitudni ma' dan il-bran, precizament fl-ewwel zewg cirkostanzi ('a' u 'b') u wieħed jinnota li f'tali cirkostanzi t-Tribunal Industrijali għandu juza d-diskrezzjoni tiegħu meta jigi sabiex jikkomputa l-kumpens dovut. Mill-provi rrizulta li l-partijiet, fil-verzjonijiet opposti taghhom, sostnew, li wieħed tkecca (dik tar-

⁹ Selwyn's Law of Employment 22nd Edition – Astra Emir, Oxford University Press (2022) – par. 17.198, p. 467.

rikorrent) u fil-verzjoni l-oħra li abbanduna l-post tax-xogħol (dik ta' Louis Aquilina). It-Tribunal hu tal-fehma li l-verzjoni tar-rikorrent hi aktar kredibbli minn dik tas-socjeta` ntimata, u dan stante li l-istess direttur tas-socjeta` ntimata, Louis Aquilina, gie kontradett mill-istess martu, Luciana Aquilina, fil-verzjonijiet mogħtija matul ix-xieħda tagħhom.

In oħtre, dan it-Tribunal qieghed jikkunsidra wkoll l-komportament tar-rikorrent li ghalkemm kien mitlub sabiex jirritorna għax-xogħol, hu rrifjuta li jagħmel dan. Dan l-agir tar-rikorrent, kif hemm riportat fil-bran tal-awtur fuq citat, għandu jittiehed in konsiderazzjoni wkoll.

Illi l-atteggjament tar-rikorrent ikkontribwixxa sabiex is-socjeta` ntimata, tramite d-direttur tagħha, Louis Aquilina, li tittermina l-impjeg tiegħu, ghalkemm wara ddecidiet li ddahlu lura fl-impjeg. Ir-rikorrent kien talab il-leave għax-xaħar ta' Lulju, konxju tal-fatt li fix-xħur tas-sajf is-socjeta` ntimata kienet tkun impenjata sew. Mill-banda l-oħra d-direttur, Louis Aquilina, nforma lir-rikorrent li dan il-leave ma setax jigi approvat, u ghalkemm il-mod kif il-partijiet indirizzaw lil xulxin ma jstax jitqies li kien civili bejniethom, Louis Aquilina f'dak il-mument iddecieda li jittermina l-impjeg tar-rikorrent. Din id-decizjoni ta' tkeccija li ha Louis Aquilina hi meqjusa li hi tkeccija ngusta minn dan it-Tribunal.

Mill-banda l-oħra kien dan it-tip ta' atteggjament da parti tar-rikorrent, ossia n-negligenza kontributorja, li wasslet lil Louis Aquilina sabiex jiddeciedi li jittermina l-impjeg tar-rikorrent. Dan it-Tribunal għandu jieħu in konsidereazzjoni dawn l-istanti kollha, ossia l-azzjonijiet tar-rikorrent li b'xi mod ikkontribwew għad-decizjoni ta' tkeccija mill-impjeg, ghalkemm wara, kif rrizulta bl-aktar mod car, u li hu addirittura ammess mill-istess rikorrent, kien mitlub sabiex jirritorna għall-impjeg tiegħu, u li r-rikorrent irrifjuta. L-awtur ġia citat, Norman Selwyn, dwar din it-tip ta' negligenza jsostni li: -

17.228 Where an employment tribunal finds that the dismissal was to any extent caused or contributed to by any action of the claimant, it shall reduce the amount of the compensatory award by such proportion as it thinks just and equitable, having regard to that finding (ERA s 123 (6)). In *Nelson v BBC (No2)*, the Court of Appeal stated that there are three matters which must be taken into account under this heading. First, the action of the employee must be culpable or blameworthy; second that the action must have caused or contributed towards the dismissal; and third, it must be just and equitable to reduce the compensatory award by the specified proportion. For example, in *Scottish Co-operative Wholesale Society Ltd v Lloyd* a dismissal was held to be unfair because no specific warning had been given to the claimant. But he failed to reply to complaints which had been made against him, failed to obey certain instructions and failed to achieve a modest sales target. All these factors were held to be conduct which contributed towards the dismissal and therefore grounds for reducing the compensatory award¹⁰.

¹⁰Selwyn's Law of Employment 22nd Edition – Astra Emir, Oxford University Press (2022) – par. 17.228, p. 474.

L-istess awtur jghid li ghandu jkun it-Tribunal li ghandu jiddetermina l-valutazzjoni tal-persentagg ta' dik il-kondotta kontributorja u li din hi kwistjoni ta' fatt.

17. 233 The assessment of the percentage reduction to be taken into account because of contributory conduct is essentially a question of fact, to be determined by the employment tribunal (*Hollier v Plysu Ltd*)¹¹.

Illi kif gia gie spjegat f'decizjonjiet ohra ta' dan it-Tribunal, il-kumpens li jasal ghalih it-Tribunal ghandu jkun in linea ma' dak li jkun ghadha minnu l-impjegat/a. Il-Qrati taghna wkoll indikaw il-mod u x'ghandu jiehu in konsiderazzjoni t-Tribunal Industrijali sabiex jasal ghall-kumpens gust u xieraq. Il-Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) f'diversi decizjonjiet elenkat l-istanti li t-Tribunal Industrijali ghandu jikkunsidra sabiex jasal ghall-komputazzjoni tal-kumpens u kif ukoll x'ghandu jikkunsidra sabiex jasal ghal tali kumpens¹². Din il-kwistjoni odjerna tippernja fuq il-fatt jekk it-terminazzjoni tar-rikorrent kinitx wahda ngusta.

Illi ghaldaqstant, dan it-Tribunal wara li evalwa bir-reqqa l-provi kollha li tressqu f'din il-Kwistjoni ta' Xoghol, iqis li r-rikorrent Saviour Busuttil tkecca b'mod ingust mill-impjeg mis-socjeta` ntimata, Calypso Manufacturing Ltd, ghalkemm ir-rikorrent, Saviour Busuttil, ukoll ghandu n-nuqqasijiet tieghu. Illi bhala grad ta' htija t-Tribunal iqis li s-socjeta` ntimata ghandha tlett kwarti (3/4) ta' htija, mentri r-rikorrent kwart tal-htija (1/4).

Ir-rikorrent stante li kkontribwixxa bl-agir tieghu ghal din it-terminazzjoni, u dan kif gia sar accenn aktar 'l fuq, it-Tribunal ukoll se jiehu in konsiderazzjoni, kif gia sehħ f'decizjonijiet precedenti, l-komportament tar-rikorrent.

Decide

Ghaldaqstant ghar-ragunijiet moghtija hawn fuq bhala kumpens dan it-Tribunal, wara li ha in konsiderazzjoni tal-provi kollha, analizza d-dokumenti esebiti, ha wkoll in konsiderazzjoni in-nuqqasijiet tar-rikorrent, qieghed jiddeciedi li s-socjeta` ntimata, Calypso Manufacturing Ltd (C-7677) ghandha thallas kumpens fl-ammont ta' elfejn Ewro (**€2000**), lir-rikorrent, Saviour Busuttil, u dan stante li l-partijiet kienu qablu bejniethom li c-cekk, fl-ammont ta' €348.64c, ghandu jissarraf mir-rikorrent u li ma ghandux jippregudika l-istess rikorrent. Ghalhekk dan l-ammont ta' €348.64c ma ghandux jittiehed in konsiderazzjoni ma' dan l-ammont ta' elfejn Ewro (€2000) kumpens.

¹¹ Ibid – para 17.233, p. 476.

¹² Appell Civili 64/2017 – Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) fl-ismijiet Borg Carmel vs Malta Transport Services (operations) Ltd deciza fid-9 ta' Marzu 2019, per l-Onorevoli Mhallef Anthony Ellul, u Appell Civili 90/2018 – Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) fl-ismijiet Pisani Marco vs The AV Warehouse Ltd deciza fil-11 ta' Frar 2019, per l-Onorevoli Mhallef Anthony Ellul, u Appell Civili Nru:160/2018 fl-ismijiet, Publius Davison vs De La Rue Currency and Security Limited deciza 11 ta' Ottubru 2019, per l-Onorevoli Mhallef Anthony Ellul.

Ghall-finijiet ta' Avviz Legali 48 tal-1986, dan it-Tribunal qieghed jistabilixxi d-drittijiet tar-rapprezentanti legali tal-partijiet fl-ammont ta' €93.17c ghal kull rapprezentant legali.

Ghalhekk tintemm din il-kwistjoni ta' xoghol.

(Iffirmat)

Dr Geoffrey Vella
Chairman